

Statenmededeling

Onderwerp

Smart mobility, mobiliteitsdata en digitalisering

Datum

7 juli 2020

Documentnummer

GS: 4716388

PS: 4734111

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Onze versterkte inzet op smart mobility, mobiliteitsdata en digitalisering

Aanleiding

Onze mobiliteit is erg in beweging. Nieuwe vormen van mobiliteit ontwikkelen zich in rap tempo, zoals deelmobiliteit, vormen van (deels) zelfrijdend vervoer, intelligentie in onze verkeerssystemen, verduurzaming van voertuigen etc. Dankzij deze ontwikkelingen kunnen wij bijvoorbeeld nood- en hulpdiensten op een verantwoorde manier door het verkeer begeleiden, automobilisten informeren over verkeersveilige routes buiten schoolomgevingen en kunnen transporteurs efficiënter hun vrachtwagens beladen.

De impact van de stikstofproblematiek op de bouw van infrastructuur vraagt van ons dat we versneld en met meer urgentie inzetten op andere oplossingen om Brabant bereikbaar, leefbaar en verkeersveilig te houden, die op korte termijn resultaat laten zien. Daarnaast leert de coronacrisis ons welke effecten thuiswerken en ander mobiliteitsgedrag hebben op ons mobiliteitssysteem en welke mogelijkheden voor een mobiliteitstransitie dat biedt. Door meer thuis te werken zijn de verkeersbewegingen tijdelijk gehalveerd en meer gespreid over de dag. Tegelijkertijd is het gebruik van het openbaar vervoer gedecimeerd. Werkgevers en werknemers zijn in het algemeen positief over thuiswerken en willen dit gedrag deels vast houden:

<https://www.smartwayz.nl/mobiliteitsprofessional/actueel/2020/6/kansen-voor-toekomstig-thuiswerken/>.

Binnen de uitvoering van het programma SmartwayZ.NL en het Netwerkprogramma BrabantStad Bereikbaar hebben de programmaraad SmartwayZ.NL en de Stuurgroep Netwerkprogramma BrabantStad Bereikbaar besloten de inzet op smart mobility, mobiliteitsdata en digitalisering de komende vier jaar te bundelen en te intensiveren. Dit is vertaald in een Uitvoeringsplan Krachtenbundeling Smart Mobility Zuid-Nederland 2020 tot en met 2023 (hierna: uitvoeringsplan) en een versterkte inzet van ons op de digitaliseringsopgave van mobiliteit. Het Uitvoeringsplan sluit aan op de afspraken die najaar 2019 in het BO-MIRT met het Rijk zijn gemaakt. De inzet op digitalisering is een voor mobiliteit specifieke uitwerking van de [Datavisie Provincie Noord-Brabant 2020-2025: "Waardegedreven digitaal transformeren"](#).

Datum

7 juli 2020

Documentnummer

GS: 4716388

PS: 4734111

Bevoegdheid

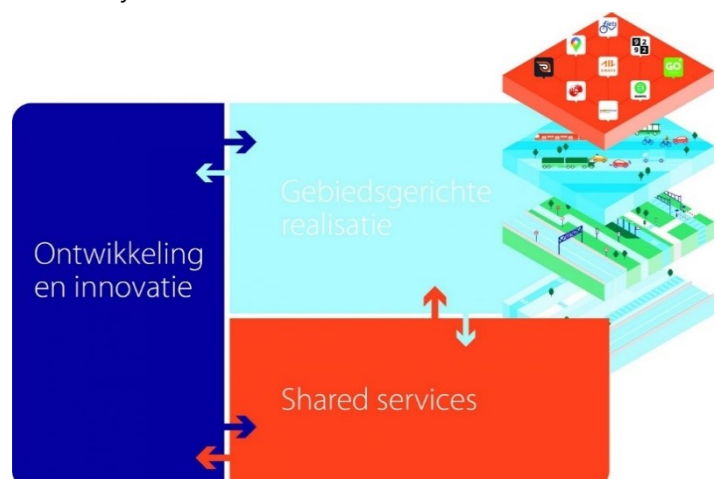
Wij informeren uw Staten vanuit onze uitvoerende rol, Uw Staten kunnen hiervan kennisnemen op basis van uw controlerende rol.

Kernboodschap

1. *Zuid-Nederland is het eerste landsdeel in Nederland dat meerjarig gezamenlijk investeert in slimme mobiliteit*

We bundelen verschillende programma's en projecten op het gebied van smart mobility, mobiliteitsdata en digitalisering en zorgen voor een stabiele financiering en organisatie die hier de komende vier jaar uitvoering aan kan geven. Rijk, regio, markt en kennisinstellingen trekken hierbij samen op.

Het uitvoeringsplan kan rekenen op veel inhoudelijk draagvlak onder publieke en private partners. Hierdoor ontstaat er meer uitvoeringskracht in Zuid-Nederland. Publieke partijen als het Ministerie I&W, Rijkswaterstaat, provincie Limburg, Metropoolregio Eindhoven en de B5-steden, hebben wij bestaande programma's en projecten op landsdelig niveau gebundeld. Het gaat om de smart mobility onderdelen van SmartwayZ.NL, BrabantStad, Zuidoost Slim Bereikbaar en Zuid-Limburg Bereikbaar. Ook de bedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen uit deze programma's hebben het plan onderschreven. Dat zijn onder andere NXP, Dinalog, TU/e, Brainport Development, ProRail en de vervoersbedrijven NS, Arriva en Hermes. We bouwen voort op de afspraken uit het BO-MIRT 2019 over slimme mobiliteit en digitalisering.

Het uitvoeringsplan is opgebouwd langs drie lijnen:

1. Gebiedsgerichte realisatie;
2. Innovatie en ontwikkeling;
3. Shared Services.

Gebiedsgerichte realisatie

Veel toepassingen zijn nu al klaar voor gebruik, zoals verkeerslichten die continu

reageren op het verkeer, apps om multimodale reizen te plannen, boeken en te betalen (MaaS) en het gebruik van data om het verkeer veiliger te maken. We maken onder andere met de vier Brabantse regio's concrete afspraken over welke toepassingen waar worden gerealiseerd in de periode tot en met 2023. We verwachten najaar 2020 de aanpakken voor Zuidoost-Brabant, West-Brabant en Noord-Limburg te kunnen starten en spoedig daarna de andere regio's. U wordt hierover geïnformeerd via de halfjaarlijkse voortgangsrapportage van het programma SmartwayZ.NL.

We werken vraaggericht met de belangrijkste regionale partners aan de prioritaire regionale mobiliteitsknelpunten. Het lichtende voorbeeld is het maatregelenpakket dat met de bedrijven op De Run, met name ASML, in 2018 is afgesproken.

Innovatie en Ontwikkeling

Zuid-Nederland is en blijft de plek om, van projectidee tot marktrijp product, te testen en business op te bouwen. Daar doet een crisis niets aan af. Integendeel, juist nu moeten wij als overheid innovatie aanjagen in Zuid-Nederland. We zijn ons bewust van de impact van de corona-crisis op de in Brabant aanwezige *automotive* sector.

We innoveren en ontwikkelen in publiek - private samenwerking en werken aan bouwstenen voor de mobiliteitsoplossingen van morgen. We zorgen dat die bouwstenen ook vandaag al gebruikt kunnen worden. Dat doen we in een échte omgeving met échte gebruikers.

De focus ligt in het uitvoeringsplan op innovaties in verkeersmanagement, assetmanagement en connected/autonoom rijden (shuttles), Zo stimuleren we de kennis- en economische ontwikkeling van bedrijven,

Datum

7 juli 2020

Documentnummer

GS: 4716388

PS: 4734111

kennisinstellingen en verstevigen we het vestigingsklimaat in de regio.
Tegelijkertijd krijgen de betrokken overheidspartners inzicht in de
innovatiemogelijkheden voor het beheer (assetmanagement) en inrichting
van de openbare ruimte.

Datum

7 juli 2020

Documentnummer

GS: 4716388

PS: 4734111

Gezamenlijke diensten

We organiseren een aantal taken en kennisdeling gezamenlijk op landsdelig niveau, om zo efficiënter onze mensen en middelen in te zetten. Dat gaat bijvoorbeeld over de onderwerpen gedragsverandering, minder-hinder, verkeersmanagement en flankerend beleid zoals voor deelmobiliteit.

Datum

7 juli 2020

Documentnummer

GS: 4716388

PS: 4734111

2. *Mobiliteitsdata en digitalisering vormen het essentiële fundament onder de transitie in mobiliteit.*

Digitalisering en dataficering spelen een steeds grotere rol in ieders leven. Vanuit de Datavisie 2020-2025 en het bestuursakkoord 'Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant' maken wij vanuit onze rol nu de vertaling naar de kerntaak mobiliteit door te investeren in 'datagedreven' mobiliteitsbeleid en kunnen ook andere beleidsterreinen leren van de aanpak en ervaringen.

Datagedreven mobiliteitsbeleid kent een breed toepassingsgebied waaronder:

1. De al genoemde slimme mobiliteitsdiensten waarin door middel van data op een slimme manier vraag naar en aanbod van mobiliteit met elkaar in verband worden gebracht (Mobility-as-a-Service). Hierdoor krijgen reizigers bijvoorbeeld voor en tijdens de reis de juiste reisadviezen, en kunnen logistieke dienstverleners ook echt efficiënter en slimmer routes kiezen en (binnen)steden bevoorraden.
2. Betere en actuelere inzichten in het functioneren en gebruik van onze netwerken en dus ook tot potentieel betere beleidskeuzes en investeringsbesluiten. Dit komt de efficiëntie van het beleid ten goede.
3. Daarnaast kunnen we onze provinciale wegen veiliger en doelmatiger onderhouden (assetmanagement) en kunnen we onze infraprojecten sneller en beter uitvoeren.
4. Het gebruiken, maar vooral ook (real-time) transparant maken van data voor diverse gebruikers, zoals weggebruikers maar ook vervoerders en andere logistieke dienstverleners, kan ook helpen om eventuele gewenste gedragsveranderingen tot stand te brengen. Denk aan het tegengaan van onveilig gedrag of filevorming. Oftewel data kan helpen om ook in het mobiliteitsdomein zelfsturing tot een serieuze optie te maken.
5. Tenslotte kan data helpen om bij burgers en andere stakeholders meer draagvlak en dus legitimiteit voor de gemaakte beleidskeuzes te laten ontstaan. Immers met data (denk bijvoorbeeld aan visualisaties) kan getoond worden waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en waarom een bepaalde keuze de voorkeur krijgt boven

andere mogelijke keuzes. Dit kan leiden tot meer begrip en dus draagvlak bij stakeholders en (weg)gebruikers.

Het gebruik van data stellen wij altijd ten dienste van de totstandkoming van betere handelings- of beleidsopties. We hanteren daarbij de volgorde van zicht, inzicht en toepassing:

Datum

7 juli 2020

Documentnummer

GS: 4716388

PS: 4734111

- **Zicht:** veel werkzaamheden op gebied van "basis op orde" vinden plaats "onder de motorkap". Dat betekent: goed organiseren, ontwikkelen en beheren. Denk aan de projecten die we uitvoeren om tellingen en metingen van het verkeer uit te voeren, het gedrag van reizigers in kaart te brengen of de staat van onze assets op en rond onze wegen te inventariseren. Om al deze data goed te kunnen structureren, te kunnen analyseren en tot inzichten te kunnen komen, hebben we ook de nodige hard- en software nodig. Ook dat houden we draaiende "onder onze motorkap". Hiermee voorzien we ook in de behoeften en noden van onze Brabantse partners, door data en informatie samen met hen te organiseren en te delen.
- **Inzicht:** Met deze organisatie verkrijgen wij gedegen en systematisch inzicht in wat er in het verleden rond een issue is gebeurd en wat er momenteel aan de hand is. Bijvoorbeeld aan de hand van multimodale bereikbaarheids- en gebiedsanalyses, prognoses voor geluidberekeningen, risicoanalyses voor verkeersveiligheid, kwaliteitsbeoordelingen van wegen en fietspaden, etc. Dat doen we door de data uit het heden en verleden op verantwoorde wijze te extrapoleren. En door dit samen met onze Brabantse partners te doen kunnen wij bij knelpuntduiding in onze omgeving uitgaan van dezelfde inzichten en maatstaven.
- **Toepassing:** Vervolgens passen we de bevindingen toe door het ontwikkelen van gerichte maatregelen, adviezen voor reizigers en transporteurs op of langs de weg of bestuurlijke besluitvorming over een investering. Dit leidt tot verbetering van de verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid.

Slimme mobiliteitsoplossingen zijn afhankelijk van publieke en private informatie die digitaal en automatisch verwerkt kan worden, op een wijze die voldoet aan wettelijke kaders over privacy en security. Op landelijk niveau zetten Rijk en regio's zich samen in om de borging van de kwaliteit van data structureel te borgen en zorg te dragen voor digitale beschikbaarheid van publieke data.

Vanzelfsprekend werken wij vanuit publieke waarden, met respect voor het individu en diens levenssfeer en privacy en hebben wij onder alle omstandigheden oog voor de veiligheid en betrouwbaarheid van data. Tot slot houden wij ook rekening bij door u reeds genoemde belangrijke aspecten, zoals het eigenaarschap van data, het belang van dataminimalisatie, het al dan niet kiezen voor open source en het voorkomen van function creep bij systemen.

Datum

7 juli 2020

Documentnummer

GS: 4716388

PS: 4734111

Wij zorgen dan ook dat publieke mobiliteitsdata binnen bovenstaande kaders structureel veilig en, waar nodig, real-time ontsloten en beschikbaar zijn, via landelijke platforms ([NDW](#)) en Digitalisering Mobiliteitsdata Brabant. Denk hierbij aan data over wegwerkzaamheden, snelheden, parkeren, milieuzones etc. Rijk, provincie en de B5-steden bekostigen samen deze opgave. In 2023 willen alle partners 90% van de publieke mobiliteitsdata structureel op orde hebben. Daarmee geven we invulling aan de BO MIRT afspraak 'Implementatieplan digitalisering' met het Rijk die we in het najaar van 2019 hebben gemaakt.

Eind dit jaar hebben wij de eerste actuele inzichten in het functioneren en gebruik van de netwerken in Brabant. Met de onderliggende datasets ondersteunen wij bovendien smart mobility toepassingen.

Daarnaast is de verdere ontwikkeling en toepassing van het samenwerkingsmodel tussen markt en overheid op gebied van data voor infrastructurele projecten (BouwInformatieModel BIM) van groot belang bij de digitaliseringsopgave binnen mobiliteit.

Tenslotte vragen het vormgeven en implementeren van echt datagedreven werken op het gebied van mobiliteitsbeleid om een transformatie, in lijn met de vastgestelde datavisie. Dit betekent dat we in de organisatie niet alleen werken aan data, producten en systemen, maar ook werken aan de transformatie naar datagedreven werken. Dit moet landen in een breed palet aan werkprocessen, organisatie (niet alleen provincie, maar ook de Brabantse en landelijke partners!) en vaardigheden van onze mensen binnen het Brabants ambtelijk apparaat. Hierin wordt ook de verbinding gemaakt tussen datagedreven mobiliteitsbeleid en de andere werkvelden (RO, milieu).

Consequenties

1. *Krachtenbundeling vraagt extra inzet van alle partners, waarbij we afhankelijk zijn van elkaar*

De inzet op smart Mobility, mobiliteitsdata en digitalisering

vraagt op onderdelen extra investeringen en capaciteit. Een groot deel van de inzet komt echter uit bestaande programma's en wordt simpelweg gebundeld. Hierover heeft u reeds in eerdere begrotingen over besloten. Ten aanzien van het programma SmartwayZ.NL, waar een groot deel van de inzet uit komt, hebben wij met u specifieke governance afspraken ([Statenvoorstel 34/16A](#)) gemaakt. Hierin is afgesproken binnen welke kaders de Programmaraad kan handelen en hoe en wanneer uw Staten worden betrokken bij ontwikkelingen in het programma. De Programmaraad rapporteert ten minste twee maal per jaar aan u over de inhoudelijke en procesmatige voortgang van het programma.

Datum

7 juli 2020

Documentnummer

GS: 4716388

PS: 4734111

Wat nu nieuw is, is dat we alle afspraken in de programma's in de tijd gelijk trekken tot eind 2023 en we zetten extra in op met name de werkgeversaankpak en digitalisering. Hier is van alle partijen extra inzet op nodig.

Die extra inzet zal moeten worden geleverd door meerdere partijen:

- Via gemaakte (2020) en nieuw te maken BO MIRT (2021-2023) afspraken zal het Rijk substantieel bijdragen aan data en digitalisering, verminderen van hinder door wegwerkzaamheden en structurele gedragsverandering bij werkgevers.
- Daar staat ook een investering door de provincies Noord-Brabant, Limburg en de andere regionale partners tegenover.
- De B5-steden hebben het uitvoeringsplan bestuurlijk omarmd en hebben de intentie uitgesproken financieel volledig te willen participeren. Daadwerkelijke financiële borging dient dit najaar nog plaats te vinden in de gemeentelijke begrotingen, die door de coronacrisis extra onder druk staan.
- Voor de investering door de provincie Noord-Brabant verzoeken wij u om dit najaar in de Bestuursrapportage II de provinciale bijdrage 2020 op basis van de BO-MIRT afspraken 2019 en de middelen voor de digitaliseringsopgave van de datavisie beschikbaar te stellen op de meerjarige begroting (totaal € 13,4 mln).

De bijdrage van de provincie is onder voorwaarden van de genoemde cofinanciering van regio en Rijk. We bouwen met dit voorstel voort op de afspraken in het BO-MIRT en de Datavisie. Als uitwerking van de datavisie wordt de digitaliseringsopgave voor het mobiliteitsbeleid opgepakt.

Datum

7 juli 2020

Documentnummer

GS: 4716388

PS: 4734111

Onderstaande dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.

	Bijdrage provincie 2020	Bijdrage provincie 2021- 2023	Bijdrage partners¹
Minder Hinder	0,2 milj	0,3 milj	0,9 milj
Werkgevers- benadering	0,8 milj	0,3 milj	3,3 milj
Implementatieplan digitalisering mobiliteitsdata	0,75 milj	2,25 milj	9 milj
Digitalisering mobiliteit- en assetmanagement (datavisie)		5 milj	nvt
Personeelsinzet (datavisie)		3,8 milj	nvt
Totaal		13,4 milj	13,2 milj

2. *Onze versterkte inzet op slimme mobiliteit, mobiliteitsdata en digitalisering vertalen we naar de op te stellen Koers Mobiliteit*

Later dit jaar zullen wij het nieuwe mobiliteitsbeleid, onder de koepel van de Omgevingsvisie, aan u voorleggen. De lessen en aanpak van Smart Mobility, mobiliteitsdata en digitalisering verankeren we dan structureel in ons beleid waarmee we ook de verbinding met de overige doelen Veilig, Robuust en Slim Brabant zekerstellen.

3. *De gebiedsgerichte realisatie smart mobility wordt geïntegreerd in de bredere mobiliteitsprogrammering van de regio's later dit jaar.*

In de vier regio's in Brabant worden dit jaar nieuwe Regionale Mobiliteitsvisies en uitvoeringsagenda's opgesteld. De inzet van dit uitvoeringsplan loopt daar deels op vooruit en zullen wij integreren in deze plannen.

¹ Waaronder nog te maken afspraken bij BO-MIRT 2020.

Europese en internationale zaken

SmartwayZ.NL en BrabantStad hebben een netwerk aan internationale partners waarmee ze werkt aan het versnellen van innovaties op het gebied van mobiliteit. We zijn alert op de kansen voor Europese samenwerking en investeringen. We voeren jaarlijks gemiddeld twee Europese projecten uit, we werken grensoverschrijdend met Duitsland en België (op het gebied van zelfrijdende busjes, logistiek en data-uitwisseling) en dragen bij aan de ontwikkeling van Europese standaarden op het gebied van C-ITS (*coöperative intelligent transport systems*).

Datum

7 juli 2020

Documentnummer

GS: 4716388

PS: 4734111

Communicatie

Wij blijven uw Staten, de Tweede Kamer (via het AO-MIRT) en het Limburgse Parlement langs de gebruikelijke weg met rapportages informeren over de voortgang van het programma SmartwayZ.NL. Conform de afspraken met uw staten over de governance van het programma SmartwayZ.NL. Daarnaast informeren we actief de betrokken gemeenteraden. De voortgangsrapportages delen we via de nieuwsbrief van SmartwayZ.NL met partners en geïnteresseerden.

Vervolg

- Gedeputeerde Van Der Maat heeft u verzocht om een themabijeenkomst eind september waarin hij u uitgebreider wenst te informeren over het Uitvoeringsplan, de effecten van de Corona-crisis op de mobiliteit in Brabant, de relatie met het bestuursakkoord 2020-2023 en met de Datavisie 2020-2023. Dit verzoek zal de Griffie u in de Agendavergadering van 31 augustus a.s. ter behandeling voorleggen.
- De financiële consequenties worden via de 2e bestuursrapportage 2020 formeel aan uw Staten voorgelegd. De voorgenomen dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer of reeds beschikbare middelen van het programma SmartwayZ.NL.

Bijlagen

- Uitvoeringsplan Krachtenbundeling Smart Mobility Zuid-Nederland 2020 tot en met 2023

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

Datum

7 juli 2020

Documentnummer

GS: 4716388

PS: 4734111

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanagers: de heer G.A. Koolen, (06) 55 68 66 46,
gkoolen@brabant.nl en de heer B. Swaans, (06) 18 30 34 62,
hswaans@brabant.nl

Opdrachtnemer: de heer R.H. Pereira, (06) 52 78 35 80, rpereira@brabant.nl